

Jenni Kurki

kouluttaa ISLANTILAISEEN

Varsan kasvattaminen ei vie omistajaltaan aikaa, mutta kärsivällisyyttä ja malttia se vaatii. Vai kuinka moni meistä osaa toimia oikein ja maltaa myös pitää näppinsä erossa varsastaan silloin kun se olisi parasta?

Nurmijärveläinen Jenni Kurki on yksi niistä kolmesta suomalaisesta, jotka ovat valmistuneet Ratsastuksen ohjaajaksi ja Nuorten hevosten kouluttajaksi islantilaisesta Hólar Hevoskorkeakoulusta, virallisemmin Hólar University College/Equine Science.

Hólar Hevoskorkeakoulussa opinnot jakaantuvat kolmelle vuodelle, ja jokaisen hyväksytyksi suoritettun vuoden jälkeen saa opiskelija saa tietyn ammattinimikkeen ja mahdollisuuden pyrkiä seuraavalle vuosikurssille.

- Ensimmäisenä vuonna valmistutaan hevosasiantuntijaksi ja ratsastuksenohjaajaksi. Varsinaisten ratsastusopinnojen lisäksi opinto-ohjelmaan kuuluu muun muassa kengitys, terveystieto, ruokinta, viljely, hevosen treenipsykologia, käyttäytyminen ja paljon muuta, kertoo Jenni.

Toisena vuonna suoritetaan Nuorten hevosten kouluttaja -tutkinto. Syyslukukauden opintoihin kuuluu, että jokainen oppilas peruskouluttaa vajaan kolmessa kuukaudessa opettajien valvonnassa kaksi nuorta 3,5-4-vuotiasta, ainoastaan talutukselle opetettua hevosta. Tämän lisäksi oppilaan on valmennettava eteenpäin jo koulutettuja hevosia vajaan kahden

tapaan

1. Jenni suoritti osan ensimmäisen vuoden opinnoistaan 9-vuotiaalla Djakni-ruunallaan. Kuva: Herdis Reynisdóttir.

2. Islannissa hevosilla on tilaa laiduntaa. Kuva: Herdis Reynisdóttir

3. 2-vuotiasta nuorta hevosta totutetaan pyöröaitauksessa juoksutusvyöhön.

4. Jenni on yksi niistä kolmesta suomalaisesta, jotka ovat valmistuneet Holar Hevoskorkeakoulusta Islannista. Kuva: Riitta Jalonen

Hólar koulu sijaitsee Pohjois-Islannissa jylhien vuorien läheisyydessä, kauniissa laaksossa. Kuva Hjalti Þórðarson.

kuukauden ajan määrätyle tasolle asti. Vuoden vaihteessa oppilaan on suoritettava itse kouluttamillaan hevosilla hyväksytysti ns. harjoituskoe, mikä puolestaan on edellytyksenä kevätlukukauden työharjoitteluun pääsulle.

- Työharjoittelussa koulutimme ammattitaitoisen ihmisen avustuksella viisi nuorta lähes käsittelemätöntä hevosta ja lisäksi valmensimme viisi jo koulutettua hevosta vastaavan pituiset ajanjakso. Molemmissa loppukokeissa oli esiteltävä kolme näistä viidestä hevosesta.

Peruskoulutuksella suhde ihmiseen

- Peruskoulutuksessa hevoseen luodaan kunnioitus- ja luottamussuhde ihmisen kanssa. Hevosta käsitellään paljon maasta käsin monien sellaisten harjoitusten avulla, jotka vahvistavat tätä suhdetta, käytimme paljon mm. pyöröaitauskoulutusta. Selästä käsin opetimme nuorelle hevoselle kaikki samat perusasiat kuin muidenkin hevosrotujen edustajille, eli pidättävät, eteen ajavat ja väistättävät avut. Askellajikoulutusta varten hevosen on ymmärrettävä hyvin näiden apujen yhteistoiminta.

Koulun opetuksessa kaikki perustui siihen, että hevoset voivat henkisesti hyvin, ja näin sekä koulutus että valmennus tehtiin hevosen ehdoilla.

- Kaiken pohjana on hevosen rentous ja luottamus ihmiseen. Hevosen oppiminen halutaan perustaa sen luonnolliseen reagointiin ja käyttäytymiseen. Kouluttajan on osattava asetella opetustilanne niin, että hevonen valitsee itse juuri sen tavan reagoida, mitä kouluttaja siltä toivookin. Pyritään siis siihen, että ihmisen ajatuksesta tulee hevosen ajatus. Pakotteita ei käytetä lainkaan, eikä hevonen saa missään tilanteessa olla jännittyneet.

Elekielen oppiminen

Koulutus alkaa siitä, että pyöröaitauksessa vapaana juokseva käsittelemätön hevonen alkaa itse hakea kontaktia ihmiseen.

- Harjoittelimme koulussa elekielen ja kehonkielen käyttöä tosi paljon. Pyysimme esimerkiksi kehonkielellä hevosta pysähtymään tai tulemaan luoksemme, tai ajoimme sen pois luotamme tekemällä itsemme pieneksi tai suureksi. Opettelimme tulkitsemaan hevosen elekieltä ja sen antamia merkkejä. Huomasin, että kaikkein tärkeintä kaikissa koulutustilanteissa on ajoitus. Annetaan hevoselle oikealla hetkellä mahdollisuus tulla ihmisen luokse ja tehdään ensikosketuksesta mahdollisimman miellyttävä, Jeni kertoo.

- Loppukokeen yksi osakin oli pyöröaitauskäsitely. Hevosen piti tietystä merkistä tulla luokse, pysähtyä, seurata. Satulointikin teh-

tiin pyöröaitauksessa hevosen ollessa vain riimunarun päässä, ei sidottuna. Hevosta oli valmisteltu satulointiin mm. sivelemällä sitä pitkällä köydellä ympäriin. Näin se luotti ihmiseen ja antoi koskea kehonsa joka paikkaan ilman jännittämistä, joten satulan laittokaan ei ollut mikään ongelma. Lähtökohtanaan oli kuitenkin erittäin vähän käsitelty hevonen! Jos hevosen eleisiin on alusta alkaen reagoitu tismalleen oikealla hetkellä täysin oikein, kaikki edistymisen tapahtuu järjettömän nopeasti. Vastaavasti vääranlaisella käsittelyllä hevosen voi pilata lyhyessäkin ajassa pysyvästi.

Koulutus islantilaiseen tapaan

Islannissa on tilaa rajattomasti, hevoset saavat kasvaa isoissa laumoissa hevosina, mikä vaikuttaa niiden lihaksistoon ja laumakäyttäytymiseenkin. Kontakti ihmiseen on vähäinen ja sopivassa suhteessa. Ideaali tilanne on, että nuori hevonen tuntee ja tietää ihmisen, hevosta pystyy koskettamaan, mutta se ei tunge ihmisen syliin eikä reviiille.

- Tällaiset hevoset eivät ole mieltäneet suhdetta ihmiseen tylsäksi jutuksi. Ne pysyvät avoimina ja mieleltään raikkaina, mikä puolestaan koulutusvaiheessa näkyy siinä, että hevonen ottaa opit vastaan innostuneena ja kiinnostuneena.

Suomessa hevoset joutuvat usein pakostakin elämään pienessä laumassa, rasitteenaan liikku- mavarana ja tekemisen puute.

- Suurin ero Islantiin on se, että meillä pääsääntöisesti nuoria hevosia käsitellään liian usein, liikaa ja väärin.

Ensimmäisenä vuonna koulussa käytiin läpi yksi-, kaksi- ja kolmi- vuotiaiden esikoulutus. Vielä jokin aika sitten Islannissa hevoset saattoivat elää vuorilla villeinä jopa 7-vuotiaiksi asti, mutta tämä tapo on muuttunut.

- Varsat ovat vieroituvaiheessa tallissa hetken syksyllä. Varsa ma- dotetaan, ruokitaan hyvin, sitä ehkä ohimennen silitellään ja näin se tottuu ihmiseen. Sille voidaan lait- taa riimu ja sitä käännetään bok- sissa riimunnarulla, jotta se ym- märtää riimun paineen. Sen jäl- keen varsa viedään vuodeksi ulos kasvamaan.

- Kaksivuotiaana varsa otetaan uudelleen sisään käsiteltäväksi noin 3-4 päivän ajaksi, maksimis- saan vartti kerrallaan. Kosketellaan hevosta, laitetaan sille riimu, ope- tetaan talutukseen, nostellaan jalat, harjataan, vähän juoksetetaan ympyräaitauksessa. Ja taas vie- dään vuodeksi ulos kasvamaan.

- Kolmivuotiaana tehdään samat asiat kuin aikaisemminkin kertauksen vuoksi, ja tähän lisätään vielä juoksutusvyön ja kuolaimien laittaminen. Varsan on jo pysyttävä talutuksessa perässä ja vierellä, sen on kunnioitettava naruja sekä ihmistä ja myös luotetta- va ihmiseen. Varsan tulisi kiinnit- tää huomionsa ihmiseen riippu- matta siitä, mitä ympäristössä ta- pahtuu, mutta edelleenkin se ei ole mitenkään syliin tunkeva. Jälleen viedään varsa ulos kasva- maan ja odottamaan varsinaista peruskoulutusta. Näin toimittuna varsan ensimmäiset 3 vuotta vie- vät omistajalta kaikkiaan noin 10 tuntia aikaa!

- Kun varsinainen peruskoulu- tus alkaa, ihmisen, taluttaminen, koskettaminen ovat tuttuja asi- oita nuorelle hevoselle ja se osaa käyttäytyä hyvin. Hevosta ei ole kuitenkaan kyllästetty loputto- miin samojen asioiden toistoilla, sillä on silmissä tietty kirkkaus ja into jäljellä ja se on halukas oppi- maan uutta.

Oikein ja vähemmän käsitelty hevonen on helppo kouluttaa

- Laumassa kasvanut, vähem- män ihmisen kanssa kontaktissa ollut hevonen on huomattavas- ti helpompi ja nopeampi koulu- ttaa hyväksi ratsuksi kuin pihan pe- rällä kasvanut, liian paljon käsitel- ty nuori hevonen.

- Ongelmana on, että vain hyvin harva ihminen pystyy lukemaan hevosta hevosena, pystyy ymmärtämään, mitä hevonen viestittää, milloin se kunnioittaa, milloin pelkää. Jos hevonen kunnioittaa ihmistä, se ei tule syliin, vaan väistää pienestäkin eleestä, eikä se laita ihmistä väistämään ja näin ota ihmiseltä tilaa. Vaikka itse saisinkin sellaisen hevosen kunnioittamaan minua, testaa se silti seuraavaa ihmistä, koska alkuasetelmissä pomon paikasta on ollut epäselvyyksiä.

- Tällaisen yksilön kanssa joutuu myös tekemään huomattavasti enemmän töitä hevosen luontaisen reaktioiden esiin saamiseksi kuin nuoruudessaan oikein käsitellyn hevosen kanssa.

- Vähän ja oikein käsitelty nuori hevonen reagoi huomattavasti helpommin kouluttajansa viesteihin. Ensimmäinen viikko on toki vaikeampi, sillä hevonen voi olla pidättynyt ja arka, mutta kun sen saa luottamaan ja tukeutumaan

ihmiseen, kun pystyy löytämään hevosen mielen ja luottamuksen, tulee näistä hevosista usein kautta linjan parempia ja mutkattomampia hevosia. Koulutus on helppoa, hevoset ovat kuin puhtaita tauluja eikä taustalla ole mitään pahoja ja vääriä kokemuksia.

Jenni on todennut, että oikein käsitellyt nuoret hevoset yleensä ovat energisiä, yhteistyöhaluisia, positiivisia ja eteenpäinpyrkiviä hevosia.

- Hyvä eteenpäinpyrkimys tarkoittaa sitä, että hevonen haluaa tehdä ratsastajansa eteen kaiken ja on yhteistyöhaluinen. Laiska hevonen onkin usein turtnut hevonen, sillä hevosella ei ole tarvetta reagoida ihmisen avuille, ei edes maasta käsin. ♦

LAAJA VALIKOIMA KINGSLAND TEKSTIILEJÄ

Kingsland Shiny West

145,-
(155,-)

Hansbo Fulln. 300g toppe

119,-
(129,-)

MUISTA JOULUN PARHAAT LAHJAKORTIT!

RATSUTARVIKE

WWW.RATSUTARVIKE.FI

Tallipiha, Kuninkaankatu 4, Tampere • (03) 212 2151

www.kolumbus.fi/jenni.kurki/http://www.holar.is/

HEVOSOPISTOLLA VUONNA 2009

TULEVIA TAPAHTUMIA HEVOSOPISTOLLA 2009

Suomenhevoskasvatus:

18.1. SUOMENHEVOSSEMINAARI

Teemana suomenhevosjalostuksen emälinjat

Tervetuloa tutustumaan:

7.2. AVOIMET OVET

Hevosopisto esittelee koulutusta, toimintaa ja tiloja

Ratsuhevosjalostusta:

16.-21.3. ORIPÄIVÄT, ratsut/järj. Hippos, YHO & R.JL

3.-5.4. ORIPÄIVÄT, ponit/järj. Hippos

23.-24.5. KASVATTAJAPÄIVÄT/järj. Hippos

Kansainvälistä ratsastusta:

4.-7.6. XXXVI FINNDERBY

- presented by Agrimarket
Esteratsastusta kansainvälisellä tasolla, kouluratsastusta ja kansainvälinen kenttäratsastuskilpailu

Kenttä-, este- ja kouluratsastusta:

5.-9.8. KILPAILUVIIKKO

Viiden päivän kilpailu, jossa on luokkia poni-, juniori- ja seniiorratsukoille alue- ja kansallisella tasolla

Suomenhevosratsujen viikonloppu:

4.-6.9. SUOMENRATSUJEN KUNINKAALLISET

- yhteistyössä Horse Power
Tapahtumassa mukana suomenhevosratsujen parhaimmisto ja nuoret suomenhevoset laatuarvostelussa

Järjestäjä pitää oikeuden muutoksiin.

HEVOSOPISTO
www.hevosopisto.fi

EUROHUNTER® FLASH TURVALIIVI

Käyttömukavuus täysi kymppi! Sovita ja ihastu!

EUROHUNTER®

- Istuu hyvin
- Säädöt vyötäröllä ja olkapäillä
- Kevyt ja mukava
- Ilmanvaihtoaukot tuovat joustavuutta, kestävyttä ja viileyttä
- Irroitettava pesunkestävä päällinen
- Korkein turvallisuustaso 3
- EN 13158:2000 -standardi

VALJAS-KOLMIO OY

- HYVINKÄÄ, Hyyppärantie 46, 010 4254 800, ark. 10-18, la 10-14
- HÄMEENLINNA, Rauhankatu 3, 010 4254 810, ark. 10-17, la 10-14
- FORSSA, Pilvenmäen Ravirata, 010 4254 820, ark. 10-17, la 10-14

